

نون و القلم

دایره المعارف معلّم

تألیف: رضا فیروزی (کارشناس ارشد مدیریت آموزشی)

موسسه انتشاراتی خاتم

۱۳۹۶

سرشناسه: فیروزی، رضا، ۱۳۴۸
عنوان و نام پدید آورنده: دایره المعارف معلّم، رضا فیروزی
مشخصات نشر: موسسه انتشارات خاتم ۱۳۹۶
شابک: ۷-۵۰-۷۸۰۷-۶۰۰-۹۷۸

فهرست نویسی: بر اساس فیبا

موضوع: اطلاعات عمومی

موضوع: اطلاعات علمی

موضوع: اطلاعات تاریخی

رده بند کنگر: ۱۳۹۱ ۵/۵۶/۲ ن RA ۷۱

رده بند دهی: ۶۱۰۰۶

مرکز نشر و فروش: ۰۹۱۵۹۰۶۸۳۸۶-۷

شناسنامه کتاب

نام کتاب: دایره المعارف معلّم

نویسنده: رضا فیروزی

ناشر: موسسه انتشارات خاتم

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طراحی جلد و صفحه آرایی: اعظم صنعتی

چاپ و صحافی: سلمان فارسی

شابک: ۷-۵۰-۷۸۰۷-۶۰۰-۹۷۸
قیمت: ۳۹۸۰۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست

تعریف دایره المعارف	۶
تاریخچه	۸
دایره المعارف در دنیای باستان	۸
دایره المعارف های قرون وسطی و دوره رنسانس	۱۰
اثار عصر روشنگری	۱۳
دایره المعارف های واژه نامه ای	۱۴
دایره المعارف دیده	۱۶
دایره المعارف نگاه	۱۸
دایره المعارف نگار درستی	۲۱
دایره المعارف های امریکا	۲۲
دایره المعارف های نوجوانان	۲۳
دانشنامه ودایره المعارف های فارسی ایران	۲۳
اقیانوس ها	۲۶
اقیانوس آرام	۲۸
اقیانوس اطلس	۲
اقیانوس هند	۳۱

فهرست

- ۳۱..... اقیانوس منجمد جنوبی
- ۳۳..... اقیانوس منجمد شمالی
- ۳۵..... نگاهی به تاریخچه سینمای ایران
- ۳۶..... از ناهای سینمای ایران
- ۳۷..... اولین فیلم ناطق
- ۳۸..... نمونه‌هایی از فیلم‌های سینمای ایران
- ۴۲..... «عصبانی نیستی؟» رضا درمیشیان
- ۴۷..... «پارادیس» علی عطمرانی
- ۴۸..... «ارادتمند؛ نازنین» تینا، عبدالرضا کاهانی
- ۵۰..... «وقت داریم حالا» عبدالرضا کاهانی
- ۵۱..... «خانه پدری» کیانوش عیاری
- ۵۳..... «کاناپه» کیانوش عیاری
- ۵۴..... «گزارش یک جشن» ابراهیم حاتمی‌کیا
- ۱۶..... «خرس» خسرو معصومی
- ۱۸..... «خانه دختر» شهرام شاه‌حسینی
- ۶۰..... سفر به دور دنیا با دیدن صورت این آدمها

❦ فهرست ❦

- مرد بیابانگرد و صحرا نشین ۶۵
- اسطوره های قهرمانی ایران زمین ۶۶
- اسطوره و داستان سرایی ۱۰۶
- عجایب هفتگانه جهان باستان ۱۳۰
- است. لیست عجایب هفتگانه از کجا آغاز شد؟ ۱۳۱
- ایده قهرمانان ۱۵۲
- بهترین و درخشانترین تاریخ ۱۶۱
- خطرناکترین مکان جهان ۱۶۹
- ۲۰ تا از ترین ها، جاک جهان ۱۷۸
- بلندترین درخت خرما ۱۷۸
- بلند قد ترین مرد دنیا ۱۷۸
- بزرگترین پروانه در دنیا ۱۷۹
- بزرگترین موش دنیا ۱۷۹
- بزرگترین گوسفند دنیا ۱۸۰
- عجیب ترین نوع ساعت که روی ناخن قرار داده میشود ۱۸۰
- گاو دنیا ۱۸۰

فهرست

- عجیب ترین چشم دنیا با دو عنیه ۱۸۱
- عجیب ترین ماشین دنیا ۱۸۲
- بزرگترین منجمان تاریخ جهان ۱۸۹
- پرچم ایران از آغاز تا کنون ۱۹۸
- درفش کاویانی ۱۹۹
- پرچم ایران پس از اعراب مسلمان ۲۰۱
- هخامنشیان ۲۰۱
- درفش به جا ماند از آتش بزرگ ۲۰۲
- فروهر آراسته به سه رنگ جز، سفید، قرمز به جا مانده از
دوران هخامنشیان ۲۰۲
- درفش اشکانیان با خورشید آراسته می شده است ۲۰۲
- درفش کاویانی در دوران ساسانیان هم طایفه است رنگ
سیاه نماد پیروان ابومسلم خراسانی ۲۰۳
- رنگ سرخ نماد پیروان بابک خرم دین ۲۰۴
- نخستین تصویر روی پرچم ایران ۲۰۵
- پرچم در دوران غزنویان ۲۰۵

فهرست

۲۰۶	پرچم در دوران سلجوقیان
۲۰۸	پرچم در دوران تیموریان
۲۰۹	پرچم در دوران صفویان
۲۱۰	پرچم شاه اسماعیل
۲۱۰	پرچم در دوران شاه طهماسب
۲۱۱	پرچم در دوران عهد نادرشاه افشار
۲۱۲	یک پرچم ی افشاریان
۲۱۲	پرچم زین
۲۱۳	دوره قاجارها، پرچم چهارم شاه
۲۱۴	پرچم آقامحمدخان
۲۱۴	پرچم محمدشاه
۲۱۵	پرچم ایران در دوره امیرکبیر
۲۱۶	پرچم ایران در دوره انقلاب مشروطیت
۲۱۸	پرچم ایران در دوران مشروطیت
۲۱۶	پرچم ایران در دوران پهلوی
۲۱۶	پرچم بعد از انقلاب اسلامی

❦ فهرست ❦

۲۱۹.....	پرچم جمهوری اسلامی ایران.....
۲۲۰.....	آشنایی با پرچم کشورهای جهان.....
۲۸۲.....	پیامبران.....
۳۱۸.....	انواع ادیان الهی.....
۳۱۸.....	ادیان ابراهیمی.....
۳۱۸.....	دین اسلام.....
۳۲۰.....	دین مسیحیت.....
۳۲۲.....	دین یهود.....
۳۲۴.....	ادیان غیر ابراهیمی.....
۳۲۴.....	زرتشت.....
۳۲۴.....	مانی.....
۳۲۵.....	مزدک.....
۳۲۵.....	هندو.....
۳۲۵.....	جینیزم.....
۳۲۵.....	سیک.....
۳۲۶.....	بودا.....

فهرست

۳۲۶	تانو:
۳۲۷	کنفوسیوس:
۳۲۷	شینتو:
۳۲۷	تصاویر زیباترین اسکناس های جهان
۳۳۶	آشنایی درباره آتشفشان
۳۳۶	دانه های آتشفشانی
۳۳۹	بلافاصله آتشفشان
۳۴۰	ترون هوایی هیمن انگیز در دنیا
۳۵۴	بزرگترین کتاب چهار در کتاب گینس
۳۵۶	آشنایی با انواع چاپ کتاب
۳۵۸	پیشینه
۳۵۸	لوح های گلی
۳۵۹	پاپيروس
۳۶۰	پاپيروس مصر
۳۶۱	کدکس
۳۶۲	چاپ

❦ فهرست ❦

۳۶۳	کتاب الکترونیکی
۳۶۶	مراحل چاپ کتاب
۳۶۶	ساختار و اجزای کتاب :
۳۶۷	آشنایی با زندگینامه چهارده معصوم علیهم السلام
۳۹۵	آشنایی با ۱۰ سیاره خطرناک
۳۹۵	بیخ
۳۹۶	کورت ۳B
۳۹۶	پگسی B
۳۹۷	نپتون
۳۹۸	کربن
۳۹۸	ونوس
۳۹۹	کرت ۷b
۴۰۰	پلوتو
۴۰۰	مشتري
۴۰۱	وسپ ۱۲b
۴۱۲	مشاهیر ایران و جهان

فهرست

- مکتب خانه..... ۵۷۴
- بنای مجلل مدرسه «میرزا جعفر» در صحن انقلاب حرم رضوی
- ۵۷۵
- مدرسه «پایین پا»..... ۵۷۶
- مدرسه خان بالای سر حضرت..... ۵۷۷
- «ریزاد خان» ندیمه ای که مدرسه ساخت..... ۵۷۸
- «درار» مدرسه ی داریباترین معماری در عصر تیموری..... ۵۷۹
- مدرسه «باقرخان»..... ۵۸۰
- مدرسه «خیرات خان»..... ۵۸۱
- وجه مشترک هنرهای هفتگانه..... ۵۸۶
- برنامه انرژی هسته ای ایران..... ۵۸۷
- دوران انقلاب..... ۵۸۸
- از سرگیری مجدد ساخت نیروگاه بوشهر..... ۵۸۹
- دولت هفتم و هشتم..... ۵۹۰
- بیانیه سعدآباد/ اولین مذاکره هسته ای با سه کشور اروپایی،
- تهران..... ۵۹۱

فهرست

۵۹۰	توافق نامه بروکسل
۵۹۱	توافق نامه پاریس
۵۹۲	از سرگیری غنی سازی
۵۹۳	تکرات دولت نهم و دهم با ۵۰۱
۵۹۳	دوره ریاست جمهوری حسن روحانی
۵۹۴	تاریخ راه بنو ۴
۵۹۶	سکه های ایرانی
۵۹۶	نخستین سکه های ایران در گذر زمان
۶۰۶	آداب و رسوم سنتی و محال و عهد
۶۱۰	آشنایی با تاریخچه حرم امام رضا
۶۱۴	آشنایی با اقوام ایرانی
۶۱۵	پارسیها (فارسها)
۶۱۵	ترکمنها
۶۱۶	کردها
۶۱۷	پراکندگی کردها در ایران
۶۱۸	بلوچها

❧ فهرست ❧

- ۶۱۹ پراکندگی بلوچ ها در ایران
- ۶۲۱ قشقایها
- ۶۲۲ لر ها
- ۶۲۳ پراکندگی لر ها در ایران
- ۶۲۳ اسراب
- ۶۲۴ پراکندگی اسراب در ایران
- ۶۲۴ آذری ها
- ۶۲۵ پراکندگی آذری ها در ایران
- ۶۲۵ ارامنه و یهودیان
- ۶۲۶ آشوریان
- ۶۲۸ آشنایی با تاریخ تهران
- ۶۳۱ گزینه خان قاجار
- ۶۳۳ پیشرفت و توسعه تهران در دوران های مختلف
- ۶۳۶ آشنایی با نامی ترین سرداران تاریخ ایران
- ۶۳۶ عباس میرزا از شاهزادگان قاجار و فرزند فتحعلی شاه
- ۶۳۹ ها / پاگ / فرمانده بزرگ کورش

فهرست

- ۶۳۹ آریو برزن / نبرد تاریخی با اسکندر
 ۶۴۰ شهربراز / نیرنگ رومی‌ها
 ۶۴۱ مردونیه / از تصرف آتن تا کشته شدن
 ۶۴۲ هرام خوبین / ابداع ادوات جنگی
 ۶۴۵ مدعلی میرزا / دلاوری و جنگاوری
 ۶۴۶ مرد / مبع جنگ‌های پارتیزانی
 ۶۴۸ آشنایی با زنان ایران باستان
 ۶۴۸ زبان اوستایی
 ۶۵۰ آشنایی با آداب و رسوم شهر یلدا در ایران باستان
 ۶۵۷ سیری کوتاه در تاریخ علم ایران
 ۶۶۲ آشنایی با رسوم و رسوم و آداب نوروز را با ایران باستان
 ۶۶۵ نوروز در ایران باستان
 ۶۶۸ آداب نوروز در ایران باستان
 ۶۶۹ جشن و مراسم آب‌پاشی
 تاریخچه ریاضی، سیر تکامل و برجسته ترین دانشمندان
 موثر در تاریخ ریاضی

فهرست

- ۶۷۱ تاریخچه علم ریاضی
- ۶۷۴ ظهور افلاطون و نقش وی در تولید علم ریاضی
- ۶۷۵ تاریخچه اعداد در ریاضی
- ۶۸۲ آشنایی با ماجراجوترین زنان تاریخ
- ۶۸۳ معنی زنان ماجراجوی تاریخ
- ۶۹۳ شنایی با معروف ترین گلدیاتورهای تاریخ
- ۶۹۷ امپراتوری گلداتور
- ۶۹۸ کلوسیوم چیست؟
- ۷۰۰ گلدیاتورهای مرگ ساز
- ۷۰۱ فلاما
- ۷۰۲ پریسکوس و وروس
- ۷۰۴ اسپارتاکوس
- ۷۰۴ اسپارتاکوس
- ۷ اوتوماثوس
- ۶ مویا
- ۰۰۶ کریکسوس

فهرست

۷۱۲.....	آشنایی با الهه های ایران باستان
۷۱۵.....	سپنته آرمیتی armailti
۷۱۶.....	واژه شناسی
۷۱۸.....	جشن سپندارمذگان
۷۱۸.....	اشه asha
۷۱۹.....	راژه شاهی
۷۱۹.....	در و ست
۷۲۰.....	اردیبهشت
۷۲۱.....	هیورواتات hau ratat
۷۲۴.....	اهریمن mainyu
۷۲۷.....	وهومنه vohu
۷۲۸.....	آشنایی با تاریخچه بسکتبال در جهان
۷۲۸.....	آشنایی با ایران
۷۴۹.....	هدف از زندگی چیست؟
۷۶۰.....	بازیگران موفق که ستاره های زیبایی هالیوود شدند
۷۶۱.....	بندیکت کامبریج
۷۶۴.....	مریل استریپ

فهرست

۷۶۴	جسیکا چستین
۷۶۵	کشا
۷۶۵	کریسی تیگن
۷۶۶	تیلور لاتنر
۷۶۶	تا
۷۶۷	لی
۷۶۸	حفاظت انگیز درباره تمدن اسرار آمیز مایا...
۷۶۸	راز باستانی
۷۷۱	آخرین قلمرو حکومتی ابا
۷۷۲	سونا
۷۷۳	Ball Courts
۷۷۴	قربانیان
۷۷۵	دکترهای عالی
۷۷۶	دوران کودکی مایاها
۷۷۷	پر در آمدترین چهره های ایرانی
۷۷۸	چپ دست های مشهور تاریخ ایران و جهان..... ۱۹۱

فهرست

۷۹۲	افلاطون
۷۹۳	فریدریش نیچه
۷۹۴	ماری کوری
۷۹۴	چارلی چاپلین
۷۹۵	البرت اینشتین
۷۹۵	میشال
۷۹۷	اسحاق نیو تن
۷۹۸	ویلیام شکسپیر
۸۰۰	امیتاب باچان
۸۰۰	نوشاد عالمیان
۸۰۱	تأثیرگذارترین دانشمندان زن دنیا
۸۰۷	ده تمدنی که به طرز مرموزی ناپدید شدند!
۸۱۶	بانو ادگان چهره‌های مشهور قرن بیستم آن سوی
۸۳۶	با ۱۰ دانشمند نامی تمام اعصار آشنا شوید
۸۴۶	تحریریه معماری آرل
۸۴۷	لوئی پاستور:

فهرست

۸۳۷	آرشمیدس:
۸۳۸	جیمز کلرک مکسول:
۸۳۹	توماس ادیسون:
۸۳۹	ماری کوری:
۸۴۰	یس فارادای:
۸۴۰	مالا و مالداه:
۸۴۱	چارلز اروین:
۸۴۲	آیزاک نیوتون:
۸۴۲	آلبرت اینشتین:
۸۴۵	۱۰ نفر دیوانه ترین دانشمندان دنیا نام گرفتند!
۸۴۶	یوهان کونراد دیپل:
۸۴۶	وارنر ون براون:
۸۴۷	فریم دیسون:
۸۴۸	ریچارد فین مان:
۸۴۸	جک پارسونز:
	جیمز لاولاک:

فهرست

۸۴۹	 نیکولا تسلا
۸۵۰	 لنونا ردو اوینچی
۸۵۱	 آلبرت انیشتین
۸۵۱	 تصاویری غم انگیز از جنگ جهانی دوم
۸۷۷	 کشف حجاب به روایت
۸۸۳	 مخفی برین گروه‌های مافیایی و تبهکاری جهان
۸۹۴	 انانایی با واقعه عاشورا
۸۹۸	 عکس‌های حساسی ماه محرم در قدیم
۹۰۳	 تاریخ جهان
۹۰۷	 دوران پارینه سنگی
۹۱۰	 عصر حجر
۹۱۲	 دوران نوسنگی
۹۱۳	 پیدایش کشاورزی
۹۱۴	 عصر برنز
۹۱۴	 آغاز تمدن
۹۱۶	 تجارت

فهرست

۹۱۷	تمدن‌ها و مناطق
۹۲۱	قرون وسطی
۹۲۲	تاریخ اسلام
۹۳۱	ادبیات جنایی
۹۳۸	نمونه‌ای از پرفروش‌ترین رمان‌های جنایی معاصر فارسی
۹۴۱	انقلاب ۱۳۵۷ ایران
۹۴۴	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۹۴۴	مقدمات دین
۹۴۶	بررسی نهایی
۹۴۸	مفاد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۹۵۰	آشنایی با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران (۱۳۵۹-۱۳۶۷)
۹۵۷	علماء و بزرگان دینی
۴۶۹	جوانی مشهورترین شخصیت سیاسی جهان
۹۷۲	معروف‌ترین ورزشکاران خارجی که وارد دنیای سیاست شده‌اند
۹۸۰	شخصیت‌های تاریخی و افسانه‌ای
۹۸۲	آتش‌گاه

فهرست

۹۸۶	المابلاغ
۹۸۷	اويدر
۹۸۷	اخلومد
۹۸۷	البرز
۹۸۸	الو
۹۸۸	الونا
۹۸۹	بزقو
۹۸۹	بيرگ
۹۹۰	بيستون
۹۹۰	قله بيژن (دنا)
۹۹۱	پاتاق
۹۹۱	پشت کوه - پيش کوه
۹۹۲	پلنگان
۹۹۲	تخت
۹۹۲	تخت نادر
۹۹۳	تفتان

فهرست

۹۹۳	توچال
۹۹۳	توزگی
۹۹۴	جانستون
۹۹۴	جفتان
۹۹۴	جودا
۹۹۵	جهان
۹۹۶	چار برف
۹۹۶	چپکرو
۹۹۶	چک چک
۹۹۷	چهل نابالغان
۹۹۷	چهل تن
۹۹۸	خرسان
۹۹۸	خرسنگ
۹۹۸	درفک
۹۹۸	درکه
۹۹۸	درمیان

فهرست

۹۹۹	دریا کوه
۱۰۰۰	دشت میشان
۱۰۰۰	دماوند
۱۰۰۱	دوبی سل
۱۰۰۱	درخت
۱۰۰۱	دریا
۱۰۰۲	زرد کوه
۱۰۰۲	سیلان
۱۰۰۳	اردبیل شهر مقدس
۱۰۰۳	سرده
۱۰۰۳	سفیدخانی
۱۰۰۴	کودها و غارهای ایران
۱۰۰۴	سفید کوه
۱۰۰۴	سن سیمرد
۱۰۰۵	سواد کوه
۱۰۰۵	سیوله

فهرست

۱۰۰۵	شانه کوه
۱۰۰۵	شاهزنده
۱۰۰۶	شمشیر برید
۱۰۰۶	شهر بابک
۱۰۰۶	شکر
۱۰۰۷	شیشه
۱۰۰۷	صفه
۱۰۰۷	طاف
۱۰۰۸	قزل ارسلان
۱۰۰۸	قلعه دختر
۱۰۰۸	کافر کوه
۱۰۰۸	کبیر کوه
۱۰۰۹	کرکس
۱۰۰۹	کلاغ لان
۱۰۱۰	کل قدوس
۱۰۱۰	کمره

فهرست

- ۱۰۱۰..... کوهینان
 ۱۰۱۰..... کوه‌رنگ
 ۱۰۱۱..... کوه‌کیلویه
 ۱۰۱۱..... گرمه
 ۱۰۱۲..... م. ک. محمد
 ۱۰۱۲..... میاز: چال
 ۱۰۱۲..... م. ان. کو
 ۱۰۱۲..... هزار
 ۱۰۱۳..... هزارمسجد
 ۱۰۱۴..... زیباترین کاخ‌های استان
 ۱۰۱۴..... مرودشت: تخت جمشید
 ۱۰۱۵..... اصفهان؛ عالی قاپو
 ۱۰۱۶..... پاسارگاد؛ کاخ‌های کوروش
 ۱۰۱۷..... شوش؛ آپادانای داریوش
 ۱۰۱..... تیسفون؛ طاق کسرا
 ۱۰۲۰..... فیروزآباد فارس؛ کاخ اردشیر

❦ فهرست ❦

- ۱۰۲۲..... قزوین؛ کاخ چهلستون
- ۱۰۲۳..... بیشاپور فارس؛ کاخ شاپور و والریانوس
- ۱۰۲۵..... مروستان فارس؛ کاخ بهرام گور
- ۱۰۲۶..... تخت سلیمان؛ ایوان خسرو
- ۱۰۲۸..... اصفهان؛ کاخ عشت بهشت
- ۱۰۲۹..... اصفهان؛ کاخ آستان
- ۱۰۳۰..... شیراز؛ بارک کده فنگی
- ۱۰۳۱..... اصفهان؛ کاخ چهارون
- ۱۰۳۲..... کلات نادری؛ قصر ورشیر
- ۱۰۴۷..... خرافات و باورهای نادرست در کشورهای جهان

جایگاه معلم

از بهترین امتیازات جامعه بشری هنر معلمی است. معلم با تعلیم و نشر علم، انسانها را به سوی کمال و پیشرفت سوق می دهد و عشق و ایمان را بر لوح جان و ضمیر پاک انسانها ثبت می کند و ندای فطرت را در فضای عالم طنین انداز می گرداند. در حقیقت تمام ترقیات و کمالات انسانها مدیون علم است. اساسا تعلیم و تعلم از نعمتهای خداوند متعال است که اول بای انبیاء و اولیا و سپس به دیگران ارزانی داشته است. به این جهت، معلم بودن از ویژگیهای انبیاست. خداوند متعال می فرماید: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ» «او کسی است که در میان جمعیّت درس نخوانده، رسولی از خودشان برانگیخت که آیاتش را بر آنها می خواند و آنها را تزکیه می کند و به آنان کتاب (قرآن) و حکمت می آموزد و مسلما پیش از آن در گمراهی آشکار بودند».

بزرگ ترین معلم جهان بشریت حضرت خاتم النبیین حضرت محمد صلی الله علیه و آله به این ویژگی خود را تشریح می کرد. آن بزرگوار زمانی که با دو گروه در مسجد مکه می شد که گروه اول عبادت می کردند و گروه دوم به آموزش علم مشغول بودند، گروه دوم را که در محضر استادی علم می آموختند، افضل دانست.

آن حضرت چنان برای معلمان و مقام ارجمند آنان ارزش قائل بود که در دعاهایش می فرمود: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُعَلِّمِينَ وَأَطْلُ أَعْمَارَهُمْ وَبَارِكْ لَهُمْ فِي كَسْبِهِمْ» خداوند! معلمان را بیمارز و عمر طولانی به آنان عطا فرما و کسب و کارشان را مبارک گردان!

آن معلم از خصوصیات انبیا و از صفات محبوب آنان می باشد. در مقام پاسداشت از تلاشهای معلمان سخنی به سر و سر از کلام مولای متقیان، حضرت علی علیه السلام می توان یافت که فرمود: «مَنْ عَلَّمَنِي حَرْفًا فَقَدْ صَيَّرَنِي عَبْدًا» کسی که به من یک حرف بیاموزد، مرا بنده خود کرده است. البته این شرافت و فضیلت برای معلم، زمانی ارزشمند است که بتواند این بهجت الهی را در وجود خود محقق سازد و با تمام وجود در جهت کمال جامعه به آموزش بپردازد.

امام حسین علیه السلام و تقدیر از معلم
ابن شهر آشوب در حالات امام حسین علیه السلام
می نویسد:

در مدینه معلمی به نام عبد الرحمن سلمی بن ربیع از فرزندان امام حسین علیه السلام سوره حمد را آموخت. هنگامی که فرزند گرامی حضرت آن را در نزد وی قرائت کرد، امام بسیار خوشحال شد و معلم را دعوت کرد و به

عنوان تقدیر و تشکر هزار دینار و هزار حله به او پاداش داد. وقتی امام حسین علیه السلام به خاطر این پاداش زیاد، مورد اعتراض قرار گرفت، فرمود: «وَأَيْنَ يَقَعُ هَذَا مِنْ عَطَائِهِ يَغْنَى تَعْلِيمِهِ؛ این پاداش کجا و عطای او، یعنی آموزش سوره حمد که آن گاه امام حسین علیه السلام این ابیات را یاد کرد که:

يَا جَانَّةُ الدِّمِ اعْلَيْكَ فَجْدُ بِهِمَلَى النَّاسِ طَرَا قَبْلَ أَنْ تَنْتَقِلَتْ
فَلَا الْخُودَ فِي نِيهَا إِذْ سِيِ أَقْبَلْتُمْ لِي الْبُخْلُ يُبْقِيهَا إِذَا مَا تَوَلَّتْ

یعنی زمانی که دنیا چیزی بر تو ببخشد، تو نیز دست عطایت را بر همه بده. ده بگشا، قبل از آنکه از دست تو برود! نه بخشش آن را از دست می برد، اگر به تو رو آرد و نه بخل آن را نگه می دارد، اگر بپای انسان پشت کند۳.

عزیز ترین قشر جامعہ

حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام احترام معلم را بر هر قشری از جامعه لازم می دانست. بعد از مسلمانان سفارش می کرد که به پاس خدمات این گرامر ارزشمند در هر مقامی که باشند، آنان را همانند پدر خود گرامری بدانند و در این زمینه فرمود: «قُمْ عَنْ مَجْلِسِکَ لِأَبِیکَ وَمُعَلِّمِکَ وَلَوْ کُنْتَ أَمِیراً؛ به پاس گرامری داشت پدر و معلم خود را به خیرا گرچه پادشاه باشی» ۴»

حضرت زین العابدین علیه السلام نیز در ضمن شمارش حقوق اقشار مختلف جامعه، معلمان را از طبقات برتر

جامعه قلمداد کرده، به دوستان و شیفتگانش سفارش می کرد که حقوق معلمان و اساتید خود را به نحو شایسته ای مراعات کنند و در رساله حقوق خود فرمود: «حَقُّ سَائِسِكْ بِالْعِلْمِ فَالْتَعْظِيمُ لَهُ وَالتَّوْقِيرُ لِمَجْلِسِهِ وَخَشْنُ الْإِسْتِمَاعِ إِلَيْهِ؛ حق آموزگار تو این است که او را تعظیم کنی و در مجلس محترم بداری و به نیکویی سخنانش را گوش کنی.»^۵

در جلسه امام عسکری علیه السلام آمده است: «در مجلسی که به حضرت هادی علیه السلام خبر رسید یکی از فقهای شهر - که در مقام استادی بود - با برخی از ناصبیان مشاجره کرده و با برهان محکم و متقن، باطل بودن ناصبی را اثبات کرده و ارا را رسوا کرده است، خیلی خوشحال شد و آهنگامی که آن استاد برزانه به حضور امام هادی علیه السلام رسید، امام او را در صدر مجلس به تخت بزرگی که در آنجا قبلاً نهاده بودند، راهنمایی کرد. این در حالی بود که گروهی از علویان و بنی هاشم حضور داشتند و خود امام بر آن تخت نشست. حضرت آن استاد فقیه را از آنجا برد و تعظیم کرد تا اینکه بر روی آن تخت نشاند.»